Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפּפֿאנג דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ׳ 29
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

ייִדישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטוואָך אונד פֿרייטאג. אונד קאָסטעט
פֿיר עסטערר״ך-אונגארן
גאַנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר. 2 גולד.50 קר. ע. וו.
פֿיר׳ס אויסלאנד
גאַנציעהריג 11 גולד.— קר׳ ע׳ וו׳
האלביעהריג 5 גולד.50 קר׳ ע׳ וו׳
פֿיערטעליעהר׳ 2 גולד.75 קר׳ ע׳ וו׳

Nr. 56, פֿיערצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאָנטאג כו אייר ה׳תרמ״ב. — Pest, den 15. Mai 1882.

דיא רעוואָלוציאָן אין עגיפּטען.

אין „מצרים" געהט עס יעטצט ווירקליך וויא אין איינעם ציגיינער-לאגדע צו. עס הערשט דא דיא גראָססטע צעררישטונג אונד פֿערווירונג; עס הערשט דא אייגענטליך גאר ניכט; ניעמאנד ווייס, ווער דא דער הערשער איזט. היער הערשט עבען אללעס אָדער ניעמאנד. דעם נאמען נאָך זאָללטע היער אייגענטליך דער וויצע-קאָניג פֿאָן עגיפּטען הערשען. דיעזען בעהערשט אבער זיין קריעגסמיניסטער אראבי פאשא — אָדער ניין! דער וויצע-קאָניג פֿאָן עגיפּטען שטעהט אונטער דער אָבערהערשאפֿט דעם סולטאנס — אונד דער סולטאן שטעהט וויעדער אונטער דער אָבערהערשאפֿט אללער איראָפּעאישען גראָס-מעכטע — אונד דיעזע וויססען זעלבער ניכט, וואס זיא מיט עגיפּטען וואָללען. ענגלאנד אונד פֿראנקרייך וויססען דא וואָהל, וואס זיא וואָללען; יעדע דיעזערביידען מעכטע וויל נעמליך עגיפּטען אונטער איהרען איינפֿלוס אונד אונטער איהרע הערשאפֿט ברינגען. אבער עבען דא האפּערט'ס אונד צוואר אין פֿאָלגע דעם אלטען גרונדזאטצעס. דאס פֿאָן צווייא הערשערן דאָך נור איינער איין לאנד אלס דאס זייניגע בעהערשען קאנן.

וויא אונזערע לעזער בערייטס וויססען, וואורדע דער פֿריהערע וויצע-קאָניג פֿאָן עגיפּטען, ישמעאל פאשא, אבגעזעטצט אונד פֿערטריעבען, אנשטאטט זיינער וואורדע נון זיין זאָהן טעוופֿיק פאשא איינגעזעטצט. דיעזער נייע וויצע-קאָניג וואורדע גלייכצייטיג פֿאָן פֿראנקרייך, ענגלאנד אונד דער טירקייא בעארבייטעט. יעדע דיעזער מעכטע וואָללטע נעמליך דען וויצע-קאָניג נור פֿיר זיך געווינגען. דער בעהערשער עגיפּטענס שטאנד אלזאָ אונטער דעם איינפֿליססע אויסווערטיגער הערשער! אבער דעם יעטציגען עגיפּטישען קריעגס-מיניסטער אראבי פאשא וואורדע דיעזעס שפּיעל דענן דאָך צו ארג; ער טראט דאהער געגען זייגען איינגענן, אונטער פֿרעמדעם איינפֿליסע שטעהענדען הערשער אויף אונד וויל עגיפּטען עבען פֿאָן דעם אויסווערטיגען איינפֿליסע בעפֿרייען — אונד זאָללטע זיך דער וויצע-קאָניג פֿאָן דיעזער אבער-הערשאפֿט אנדערער מעכטע ניכט לאָז-זאגען קאָננען, זאָ זאָלל ער עבענפֿאללס גלייך וויא זיין פֿאטער געשטירצט ווערדען! —

ערסט אונלענגסט איזט אין עגיפּטען איינע מיליטער-רעוואָלוציאָן ענטשטאנדען. דיעזע רעוואָלוציאָן וואר ניכט, וויא וויר אים פֿאָריגען בלאטטע געמעלדעט, געגען דען וויצע-קאָניג געריכטעט, זאָנדערן עבען געגען זייגען קריעגס-מיניסטער אראבי פאשא. דיא עגיפּטישען אָפֿפֿיציערע פֿערלאנגטען נעמליך אוואנסירונג אונד געהאלטס-ערהאָהונג, אונד דא דער קריעגס-מיניסטער היערין ניכט ווילליגען וואָללטע, זאָ האבען זיך דיא אָפֿפֿיציערע געגען דאס לעבען דעם קריעגס-מיניסטערס פֿערשוואָרען. — אראבי פאשא בעזיעגטע אבער דיעזע אָפֿפֿיציערע, ליעס זיא פֿערהאפֿטען אונד פֿעראורטהיילען. דעם וויצע-קאָניג וואר יעדאָך דיא פֿעראורטהיילונג זאָ פֿיעלער אָפֿפֿיציערע דענן דאָך צו פֿיעל; ער בריכט זיא עבען אָפֿפֿיציערע, אום זייגע מאכט צו בעפֿעסטיגען — אונד ער ערלויבטע זיך דאהער, געגען דען ווילּלען זייגעס קריעגס-מיניסטערס, דאס אורטהייל צו מילדערן. דורך דיעזע בעגנאדיגונג וואָללטע דער וויצע-קאָניג דיא ארמעע פֿיר זיך געווינגען.

אבער דער קריעגס-מיניסטער אראבי פאשא פֿאססטע דיעזעס פֿאָרגעהען דעם וויצע-קאָניגס אלס איינע פערזאָנליכע בעליידיגונג אויף. ער ליעס דאהער דען אָבערסטען געריכטס-ראטה איינבערופֿען, וועלכער דא רעכט שפּרעכען אונד גלייכצייטיג דען וויצע-קאָניג וועגען זיינעס אונגעזעטצליכען פֿאָרגעהענס אבזעטצען זאָלל. נון זאָללטע אבער איין זאָלכער געריכטס-ראטה פֿאָם וויצע קאָניג אונד ניכט פֿאָן איינעם מיניסטער אלליין איינבערופֿען ווערדען. דער וויצע-קאָניג ווענדעטע זיך דאהער אן דען סולטאן אום איינמישונג. דיעזער ווענדעטע זיך וויעדער אן דיא איבריגען איראָפּעאישען גראָס-מעכטע, וועלכע אידם דיא אָבערהערשאפֿט איבער עגיפּטען גאראנטירטען, אונד זאָמיט האבען דיעזע פֿאָרגענגע אין עגיפּטען דיא גאנצע וועלט אין אללארם פֿערזעטצט אונד אין גראָסע אויפֿרעגונג געבראכט.

זאָללטע נון אין עגיפּטען ווירקליך דיא פֿערווירונג צו איינער רעוואָלוציאָן פֿיהרען; זאָללטע דער יעטציגע וויצע-קאָניג אבגעזעטצט ווערדען, זאָללטען דיא פֿיעלען איראָפּעאישען קאַפּיטאַלע, וועלכע אין עגיפּטען פֿיעל געלד אויסשטעהענדיג האבען, אללע אויסזיכט אויף איינברינגונג איהרער שולדען פֿערליערען; זאָללטע דורך דיא רעוואָלוציאָן אויך דיא פֿרייע פֿאהרט אויף דעם זועץ-קאנאל, וועלכער אויף קאָסטען דער מעכטע הערגעשטעללט וואורדע אונד דיא הויפּטשטראססע פֿיר דען אָריענטאלישען האנדעל בילדעט, פֿערהינדערט ווערדען: — דאנן מיססטען זיך ווירקליך אללע גראָססמעכטע אין דיעזע עגיפּטישע אנגעלעגענהייט היניינמישען, אום דיא דאָרטיגע געשטאָרטע אָרדנונג וויעדער הערצושטעללען.

וויא דיא נייערען דעפּעשען לויטען, ווירד דיא לאגע אין עגיפּטען מיט יעדעם טאגע איינע נאָך פֿערביטטערטערע. דיא מייסטען מיטגליעדער דעס אָבערסטען געריכטס-האָפֿעס וואָללען נור דאנן צוזאממענטרעטען, ווענן זיא דער קאָניג געזעטצליך איינבערופֿט. אבער דער קריעגס-מיניסטער, אראבי פאשא, ערקלערטע, דאס ער וועגען דיעזער ווייגערונג דעם אָבערסטען געריכטס-האָפֿעס דען בירגער-קריעג הערייבעשוואָרען ווערדע. אראבי פאשא וויל זיך מיט איינעם טהיילע דער ארמעע אין דיא פֿעסטונג צוריקציעהען אונד דיא אנגעזעהענסטען טירקישען פאשא'ס דאָרטהין מיטנעהמען אונד צוואר צו דעם צוועקע, דיעזע פאשא'ס ניעדערצושיעסען, זאָבאלד מאן איהן אנגרייפֿט. דער וויצע-קאָניג וויל נאָך אימטער דעם קריעגס-מיניסטער ניכט נאכגעבען אונד איזט אויף דאס אייסערסטע געפֿאסט. עס זינד בערייטס צווייא ענגלישע קריעגס-שיפֿפֿע נאָך אלעקסאנדריען אבגעזענדעט וואָרדען.

אויסוואנדערונג אונד איינוואנדערונג.

אין דען לעטצטען טאגען וואורדע גאָטטלאָב פֿאָן איינער נייען יודען-פֿערפֿאָלגונג אין רוסלאנד ניכט געמעלדעט. אבער אללעס בעשעפֿטיגט זיך יעטצט מיט דען פֿאָן רוסלאנד אויסוואנדערנדען יודען אונד מיט דער פֿראגע: וואָהין זיא אייגענטליך איינוואנדערן זאָללען? — דיא דעלעגירטען דעס ענגלישען הילפֿס-קאָמיטעס, באראָן מאָנטאגיע אונד דר׳ אשער, וואַרטעטען אין וויען זאָלאנגע, ביז אונזער אויסווערטיגער מיניסטער, גראף קאלנאָקי, פֿאָן פעסט נאָך וויען צוריקקעהרטע, נאהמען דאנן ביי אידם אודיענץ אונד ערזוכטען אים דיא בעווילליגונג דער איינוואנדערונג רוסישער יודען נאָך באָסניען. גראף קאלנאָקי אנטוואָרטעטע, דאס דיעזער איינוואנדערונג קיין געזעטצליכעס היגדערניס אים וועגע שטעהט, נור מיסטע מאן דאפֿיר זאָרגען, דאס דא קיינע אללצוגראָסע מאַססען-איינוואנדערונג שטאטטפֿינדע, דענן דאס „צו פֿיעל" ווערע אויך היער אונגעזונד אונד שעדליך. —

דיא וויענער אמטליכע „פּאָליטישע קאָררעספּאָנדענץ" שרייבט: דיא אם 11-טען מאי אין בראָדי פֿאָרגענאָממענע קאָנשקריפּציאָן בעווייזט, דאס זיך אם ערוועהנטען טאגע דאָרט 7000 יידישע פֿליכטלינגע בעפֿאנדען, וועלכע צאהל אבער פֿאָן טאג צו טאג וואָכסט. דיא אויס מאָסקוי אנגעקאָממענען יודען ערצעהלען, דאס זיא אויף דעם וועגע גאנצע שאארען יידישער אויסוואנדערער געזעהען, וועלכע באלד עבענפֿאללס אין בראָדי איינטרעפֿפֿען ווערדען. — נון, אָבוואָהל דיא אנהייפֿונג דער פֿליכטלינגע אין איהרער ביזהעריגען אנצאהל נאָך קיינע געפֿאהר בעטרעפֿפֿס דעם געזונדהייטס-צושטאנדעס פֿעראורזאכען קאנן, דא דיא פֿליכטלינגע נאָך אימערהין גענוג קווארטיערע האבען, זאָ זיעהט מאן דענגאָך איינעם ווייטערען אנוואכסען דער פֿליכטלינגע מיט גראָססען בעזאָרגניססען ענטגעגען. עס ווערדען אין רוסלאנד נאָך ווייטערע יודענפֿערפֿאָלגונגען בעפֿירכטעט, אונד אין דיעזעם מאסע ווירד זיך דיא אנצאהל דער אויסוואנדערער נאָך בעדייטענד פֿערמעהרען. דאס הילפֿסקאָמיטע אין בראָדי איזט נון געצוואונגען, פֿיעלע אויסוואנדערער, וועלכע ביי איהרער ריקקעהר אין איהרע ביזהעריגע היימאטה קיינע געפֿאהר צו בעפֿירכטען האבען, נאָך רוסלאנד צוריקצושיקען. עס זינד אויך בערייטס 763 איינגעוואנדערטע רוסישע יודען נאָך רוסלאנד צוריקגעשיקט וואָרדען. — אָבוואָהל דיא בערייטס אין אמעריקא זיך בעפֿינדליכען רוסישען יודען מיט איהרער נייען היימאטה זעהר צופֿריעדען זינד אונד אן איהרע אנפֿערוואנדטען אין רוסלאנד איינלאדונגס-בריעפֿע צור אויסוואנדערונג נאָך אמעריקא ריכטען, זאָ ערקלערען דענגאָך פֿיעלע דער פֿליכטלינגע, דאס זיא ליעבער נאָך פאלעסטינא אָדער נאָך באָסניען איינוואנדערן מאָכטען. הערר אָליפֿאנט בעפֿינדעט זיך נאָך אימטער ביים סולטאן אין קאָנסטאנטינאָפּעל, אום דא דיא בעווילליגונג צור מאססען-איינוואנדערונג רוסישער יודען אין פאלעסטינא צו בעווירקען. וועהרענד דיא הערען מאָנטאגיע אונד דר׳ אשער אין וויען דיא בעווילליגונג צור איינוואנדערונג דער רוסישען יודען אין באָסניען בעטרייבען. — דאס עלענד איינצעלנער אויסוואנדערנדען פֿאמיליען איזט טראָטץ אללער אנשטרענגונגען דעס הילפֿסקאָמיטעס גראָס. וויא עס הייסט, וויל דאס ענגלישע הויפּטקאָמיטע זייגען זיטץ פֿאָן לאָנדאָן נאָך בערלין פֿערלעגען.

וויא וויר בערייטס אָפֿט ערוועהנטען, האט דאס סאטמארער קאָמיטאט איין געזוך אן דען אונגארישען רייכסטאג וועגען פֿערהינדערונג דער מאססענאיינוואנדערונג רוסישער יודען אין אונגארן אבגעפֿאסט אונד דאסזעלבע אויך אן אללע איבריגען קאָמיטאטע צום אנשליססע אן דיעזען יודענפֿיינדליכען שריטט פֿערזענדעט. דיעזעס געזוך איזט אויך דעם פעסטער קאָמיטאטע צוגעשיקט וואָרדען, אונד אין דער פֿאָר מעהרערען טאגען היער שטאטטגעהאבטען מאגיסטראטס-זיטצונג איזט דיעזעס געזוך דער „רעכטס-קאָממיססיאָן" צור בעגוטאכטונג איבערגעבען וואָרדען. דיא רעכטס-קאָממיססיאָן האט נון איהר גוטאכטען דאהין אבגעגעבען: „איינע געזעטצליכע רעגעלונג דער איינוואנדערונג פֿאָן פֿרעמדלינגען וועהרע וואָהל ערווינשט; אבער גראדע יעטצט צו איינער צייט, אין וועלכער דאס אינ-

ליכע בעפֿאָלקערונג עסטעררייכס, וועלכע נאָך ניכט — „פֿער-יידעלט“ איזט, מיר צושטיממען ווירד, דאס מאן דיא רוסיש-יידישען פֿליכטלינגע פֿאָן אונזערען גרענצען פֿערנע האלטען מיססע! אין אונגארן עקסיסטירען יאָ זאָגאר שאָן קאָמיטאטס-בעשליססע, וועלכע ביים רייכסטאגע דיא שאפֿפֿונג איינעס געזעטצעס געגען דיא איינוואנדערער רוסישער יודען בעווירקען וואָללען!“— אללעם לאכטע איבער דיעזע יודען-פֿיינדליכען איינוואנדערער-זעטצונגען דעם ריטטערס פֿאָן שאָנערער. ביי דער אבשטיממונג ערהאָבען זיך בלאָס 9 דעפּוטירטע פֿיר דיעזען אנטראג אונד צוואר ציממטע דיא פֿאנאטישען אנהענגער דער קאטהאָלישען גייסטליכקייט!

פֿערנער ווירד אויס וויען געמעלדעט: דיא אינטערפעללאציאָן אים רייכסראטהע אין אנגעלעגענהייט דער רוסישען יודענפֿערפֿאָלגונגען ווירד אָהנע פּראקטישעס ערגעבעניס בלייבען. דיא עסטעררייכישע רעגיערונג ווירד אויף דאס פֿערהאלטען דער ענגלישען רעגיערונג היגווייזען, דיא זיך בעקאננטליך געווייגערט, אין דיעזע אנגעלעגענהייט זיך הינייגצומענגען, דא יעדע איינמישונג דען אונגליקליכען יודען אין רוסלאנד עהער שאדען אלס ניטצען ווירדע. — ווענן אמעריקא עס אונטערנאָממען, דער רוסישען רעגיערונג וועגען דער יודענפֿערפֿאָלגונגען פֿאָרווירפֿע צו מאכען, זאָ צייגט דיעס וואָהל פֿאָן איינעם גוטען ווילען, ניכט אבער אויך פֿאָן פּאָליטישער ק ל ו ג ה י י ט. איבערדיעס האט אמעריקא וועניגער דאריף ריקזיכט צו נעהמען, ווענן זיין אויפֿטרעטען ביי דער רוסישען רעגיערונג ערגערניס ערערגט, אלס עסטעררייך, וועלכעס רוסלאנד אלס נאכבארשטאאט בעטראכטען מוס, דען מאן אָהנע געפֿאהר ניכט רייצען דארף. אינדעם איזט דיעזע אינטערפעללאציאָן דאָך פֿאָן האָהעם מאָראלישען ווערטהע, אום דיא ווירקונג צו שוועכען, וועלכע דיא יודענפֿיינדליכע פּעטיציאָן דעם דר׳ שאָנערער אין געוויססען קרייזען ליכט העטטע הערפֿאָררופֿען קאָננען.

אויס אָדעססא ווירד פֿאָלגענדעס טעלעגראַפֿירט: פֿאָרגעסטערן קאמען אין דער שטאדט ס מ י ע ל א צוויי פֿייערברענדע צום אויסברוך, איבער 200 יודענהייזער וואורדען ניעדערגעבראננט, דיא יודען אויס אָדעססא וואנדערן מאססענהאַפֿט נאך פּאלעסטינא אויס.

דיא היינטיגען מאָרגענבלעטטער פּראָפֿפֿענטליכען אויס נעוו-יאָרק פֿאָלגענדע אמטליכע דעפּעשע: אין נעוו-יאָרק עקסיסטירט איין פֿעראיין, וועלכער דיא היער אויס רוסלאנד אנגעקאָממענען יודען צו אונטערברינגען אונד נאך איהרער נייען היימאטה צו בעפֿאָרדערן זוכט. נון מאכטען זיך דיא היער אנגעקאָממענען רוסישען יודען צו ראָזיגע האָפֿפֿנונגען, וועלכע אין ווירקליכקייט זעלטען אין ערפֿילונג געהען. דיא ערביטטערטען רוסישען יודען האבען דאהער געגען דען דירעקטאָר דיעזעס פֿעראיינעס איינע פֿאָרמליכע רעוואָלוציאָן געשטיפֿטעט.

דער דירעקטאָר וואורדע פֿאָן צאהלרייכען יידישען פֿליכטלינגען אנגעגריפֿפֿען אונד געשלאגען, וויל ער איהרע איבערטריעבענען פֿאָרדערונגען ניכט צו ערפֿיללען אים שטאנדע איזט. 8 פֿאָן דיעזען רעבעללישען יודען מוסטען דורך דיא פּאָליציי פֿערהאַפֿטעט ווערדען.

איינע פּעטערסבורגער דעפּעשע פֿאָם 11-טען מאי מעלדעט: פֿאָר איינער יידישען דעפּוטאציאָן, וועלכע ביי איגנאטיעף אין אודיענץ וואר, ליגנעטע דערזעלבע אנפֿאנגס, דאס יענער שלעכטע „פֿינפֿטע פּונקט“ פֿאָן איהם אויסגעגאנגען, אונד אלס מאן איהם זאגטע, דאס מאן אונטער יענעם פּונקטע זיינע אייגענע אונטערשריפֿט געזעהען, דא ערווידערטע איגנאטיעף: „יא, עס איזט וואהר; אבער דיעזער „פֿינפֿטע פּונקט“ איזט יא צו גונסטען דער יודען, דענן ווענן דיא יודען קינפֿטיגהין קיינע ווירטהסהייזער אונד קיינע אייגענען גרונד-שטיקע האבען ווערדען, זאָ ווירד אויך דער ניד אונד זאָמיט אויך דיא יודען-פֿערפֿאָלגונג אויפֿהאָרען!“

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 10. מאי 1882.

ב ר י נ ן 78 59 51 33 60

געשעפֿטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

נעטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר געסטערן פֿיעל צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר שוואך. 12000 מעטרצ׳ וואורדען פֿערקויפֿט.

ו ו י י צ ע ן, טהייס- 100 מטרצ׳ 78 קילאָ 12,65 גולד. — 200 מטרצ׳ 77 ק׳ 12,75 גול. 1700 מטרצ׳ 74.5 קילאָ 12.50 גולד. 800 מטצ׳ 70,3 קילאָ 11.50 גולד. פּעסטער - באָדען 800 מטרצ, 73.8 קילאָ׳ 12.30 גולד, 100 מעטרצ׳ 78 ק׳ 12.25 גולדען. 100 מעטער-צענטנער 75.2 כ׳ 12.00 גולד. 100 מעטרצ׳ 74.5 כ׳ 11,80 גול. — 100 מעטער - צענטנער 71. קילאָ׳ 10.75 גולדען. — אָ ב ע ר - ט ה י י ס 100 מעטערצ׳ 70. קילאָ — 11. גולד, 2500 מעטער-צענטנער 75׳ קילאָ 11,55 גולדען. 400 מעטערצ׳ 73.2 קילאָ 11.25 גול, 400 מטרצ׳ 71.2 קילאָ 10,90 500 מטרצ׳ 70 ק׳ 10.20 גול. 100 מטרצ׳ 75,5 כ׳ 11,90 גול. (אללעס פּער דרייא מאָנאטע.)

ק אָ ר ן 7.75 — 8.80 גולד.

נ ע ר ס ט ע 7,40 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 7.28 — 7.29½ גולד.

ה א פֿ ע ר 7.10 — 7,75 גולד.

פּ ע ס ט ע ר ש ל א כ ט פֿ י ע ה - מ א ר ק ט. ביי דער אם 11-טען ד. מ. היער אין פּעסט אבגעהאלטענען וואָכענמארקטע וואורדען 1460 שטיק גראָס- אונד 745 קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן וואורדען פֿערקויפֿט: 15 שטיק ש ט י ע ר ע, פּער שטיק פֿאָן 54—190 גולדען — 770 אָכסען דאס פּאאר פֿאָן 194—325 גולד. 300 קיהע, דאס פּאאר פֿאָן 145—274 גולד. 106 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 80—163 גול. 69 שטיק ביפֿפֿעל, דאס פּאאר צו 159—235 גול., 656 שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן 13—28 גולד. 89 שטיק לעממער דאס פּאאר 4,50—8 גולד׳

פּרייזע פּער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש 50 - 51.50 גולד. קוה-פֿלייש 48 — 51 גולד., קאלב-פֿלייש 58 — 72 גולד׳ ביפֿפֿל-פֿלייש 46—49. גולד.

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען איזראעליטישען אויטאָנאָמען אָרטהאָדאָקסען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס שוחט ובודק וקורא, דער אויך איין פֿאָרציגליכער בעל תפלה זיין מוס, לענגסטענס ביז ר״ח תמוז הבע״ל צו בעזעטצען. יאהרעס-געהאלט 500 גולדען מיט האלבער שחיטה. פֿרייער וואָהנונג אונד נעבען-עמאָלומענטען. בעווערבער, דיא מיט קבלות פֿאָן אנערקאננטען אָרטהאָדאָקסען ראבבינען פֿערזעהען, האבען איהרע געזוכע אן געפֿערטיגטען פֿאָרשטאנד לענגסטענס ביז 10-טען יוני ל׳י׳ איינצוזענדען, אין וועלכען אויסדריקליך דאס אלטער אונד דיא גראָסע דער פֿאמיליען צו בעמערקען איזט. צו איינעם פּראָבע-פֿאָרטראגע קאנן נור דער היעזי בעריפֿענע ערשיינען. רייזע-שפּעזען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען בעוויללינגט.

פּוטנאָק (גאָמאָרער קאָמיטאט), מאי 1882.

מאָריטץ בלויא, פּרעזעס. 3–3

קאָנקורז.

אין דער איזראעליטישען געמיינדע צו אָ-ט-רא (נעכסט וואאג אויהעלי) איזט דער פּאָסטען איינעס פֿאָרבעטערס, קורא ש״ב אונד רעליגיאָנס-לעהרערס (אן דער שולע) צו בעזעטצען. מיט דיעזער שטעללע איזט איין יאָהרליכעס געהאלט פֿאָן 350.6 פֿרייער וואָהנונג מיט בעהייטצונג, שפּאָרטעלן דער שחיטה אונד זאָנסטיגען עמאָלומענטען פֿערבונדען. — רעפֿלעקטאנטען, דיא דורך דאָקומענטע איהרע אמטס- אונד לעהרער-בעפֿעהיגונג אויסווייזען, קאָננען פֿאָן היינטע אב ביז ענדע יוני צו איינעם פּראָבע-פֿאָרטראג ערשיינען, יעדאָך ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען שפּעזען פֿערגיטעט.

מאָריטץ ווייסענשטיין, פֿאָרשטעהער. 1–3

אנצייגע.

געפֿערטיגטער מאכט דעם יידישען פּובליקום דיא געפֿעלליגע אנצייגע, דאס ער אין דער אנגענעהמען לאגע איזט, דיא ווערטהען בארע-געסטע מיט אללעם ערפֿאָרדערליכען צו פֿערזעהען; נעמליך מיט גאנצער קאָסט, אונד אים איינגענען הויזע, מיט מאָבעלן אונד בעטטציינגען פֿערזעהענען 20 צימטער צו פֿערפֿאכטען האט, פֿיר עכט כשר אונד ריינליכקייט ווירד גאראנטירט; אויף יעדע דיעסבעציגליכע אנפֿראגע, ווירד שנעלל געאנטוואָרטעט.

האָכאכטונגספֿאָלל

ד ו ד ו י י ט ץ,

קוראָרט באָרסעק (זיעבענבירגען).

קורז-טאבעללע פֿאָם 11. מאי.

געלדקורז	פֿל.	קר.
זילבער-אַשיאָ	100	—
דוקאטען	5	63
עסטעררייכ-איננארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	53
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	53
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	65
20 מאַרקשטיקע	11	71
פּאַפּיר-רובעל	1	21
לאָזע.		
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	119	75
1860-ער " גאנצע	130	25
דעטטאָ " האלבע	134	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	174	50
דעטטאָ " 50 "	172	50
קאַסאַ יענטענשיינע	35	—
טירען-לאָזע	28	—
קרעדיט-לאָזע	177	—
קלאַריי-לאָזע צו 40 גולדען	40	50
דאָנוי-דאַמפּשיפֿפֿס-פֿאַהרט-לאָזע	109	—
אינספּרוקער לאָזע	24	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
קראַקויער לאָזע " 20 "	19	—
אָפֿנער לאָזע " 40 "	41	—
פּאַלפֿי לאָזע " 40 "	37	—
רודאָלפֿס-לאָזע " 10 "	20	—
סאַלם-לאָזע " 40 "	—	—
וואַלצבורנער לאָזע " 20 "	23	—
סט.-גענאָיס לאָזע " 40 "	44	—

לאָזע	פֿל.	קר.
[illegible] לאָזע צו 2 גולד.	26	—
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטטאָ " 50 "	64	—
וואַלדשטיין-לאָזע " 20 "	29	20
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20	38	—
אונגארישע-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	117	50
טהייס-רעגאַל-לאָזע	111	50
וויענער-לאָזע	125	70
ווערטה-פּאַפּיערע		
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	85
דעטטאָ צו 4 פּראָצענט	89	10
אונגארישע פּאַפּיער-רענטע	87	05
אונגארישע גרונדענטלאַסטונגען	98	50
טעמעשוואַרער באַנאַטער	95	—
זיעבענבירגישע	98	50
גאַליצישע	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאַהן-אַנלעהען	134	—
ווייניצעהנט-אַבלאָזונגס-אָבליגאַציאָנען	96	75
פּפֿאַנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאַלב פּראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באַנק צו 5½ פּראָצענט	102	75
דער אונגארישען אַללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אַנשטאַלט צו 5 איינהאַלב פּראָצענט	98	50
דער אַבטבאַהן	95	75
דער נאָרדאָסטבאַהן	161	25

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿרוכטע ווייצען	קוואַליטעט פֿר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַמם
נאָרדאונגאַריש׳		
"	74	11.60 – 11.50
"	75	11.70 – 11.65
"	76	11.85 – 11.75
"	77	12.00 – 11.90
"	78	12.15 – 12.05
"	79	12.25 – 12.20
"	80	—.– —.–
פּעסטער באָדען נייער		
"	74	12.00 – 11.95
"	75	12.19 – 12.05
"	76	12.25 – 12.15
"	77	12.40 – 12.30
"	78	12.50 – 12.45
"	79	12.60 – 12.55
"	80	—.– —.–
טהייס		
"	74	12.30 – 12.20
"	75	12.40 – 12.35
"	76	12.50 – 12.45
"	77	12.65 – 12.55
"	78	12.75 – 12.70
"	79	12.85 – 12.80
"	80	—.– —.–
ווייסענבורגער		
"	74	12.10 – 12.05
"	75	12.25 – 12.15
"	76	12.40 – 12.30
"	77	12.65 – 12.60
"	78	12.75 – 12.70
"	79	12.80 – 12.85

פֿריכטע	קוואַליטעט פֿר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַמם
קאָרן	72	8.30 – 8.—
גערסטע מאַלץ	62	—.– —.–
גערסטע פֿוטטער	62	7.40 – 7.20
האַפֿער	40	7.75 – 8.20
קוקורוץ באַנאַטער	75	7.30 – 7.25
אַנדערער	73	7.25 – 7.20
הירזע	—	5.90 – 6.15

[illegible]		פּער 100 קילאָגר. פֿל.
ווייצען	פּער הערבסט	10.68
	"	—.–
	"	—.–
קוקורוץ	" פֿריה-יאָהר	7.28
גערסטע	"	—.–
האַפֿער	" הערבסט	6.67
"	"	—.–
רעפּס	"	13 —

באַללען-מעהל		פֿל. קר.
נומער 0	דער באַללען צו 100 קילאָגראַמם פֿיר זאַק	21 80
" 1		21 20
" 2		20 60
" 3		20 —
" 4		19 60
" 5		19 20
" 6		18 40
" 7		17 30
" 8		16 20
" 8½		14 40
שפּיריטוס: אַלטע עקשאַערע פּראַקטיקע		33 50
נייע פּרימאַסעל		30 75

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

טירליך זעהר שטערצליך וואר, שטאנדען בעטריבטען הערצענס דא אונד שויטען צו, וויא איהר היילגטהום ליידער אין איין מאגאצין אומגעוואנדעלט ווירד. מעהרערע ארבייטער, דיא דאס מערקטען, שטיבעלטען נון דיא ארמען פאלנישען יודען וועגען איהרער הילפלאזיגקייט. עס קאם אלסבאלד צו איינעם שארפען ווארטוועכסעל צווישען דען פאלנישען יודען אונד דען ראהען ארבייטערן. איין ארבייטער פערזעטצטע היערויף איינעם פאלנישען יודען איינען היעב, וואריום אלסבאלד איינע אללגעמיינע שלעגערייא ענטשטאנדען. שטיינע פלאגען הער אונד הין; דער לערם וואר זא גראס, דאס איינע אונגעהייערע מענשענמענגע זיך אויף דעם פלאטצע אנזאממעלטע. עס ווארדע שנעלל פאליצייא געהאלט, דער עס געלונגען, דעם אויסגעבראכענען טומולטע איינהאלט צו טהון, בעפאר איין גראססערעס אונגליק געשאה. צווייא ארבייטער אונד איין יידישער הויזירער ווארדען בייא דיעזער שלעגערייא שווער פערלעטצט. דיא פאליצייא פערהאפטעטע דרייא הויזירער, וועלכע אנגעבליך דיא אורהעבער דער שלעגערייא ווארען. עס ווארדע מיט איהנען איין פערהאר פארגענאממען, ווארויף זא ווידער אויף פרייען פוס געזעטצט ווארדען. געגען אללע, וועלכע אן דער שלעגערייא טהיילגענאממען, ווארדע איבריגענס איינע שטראפגעריכטליכע אונטערזוכונג איינגעלייטעט.

*(יודענפערפאלגונגען אין אונגארן.) אונטער דיעזער איבערשריפט בראכטען וויר אין פאריגעם בלאטטע דיא מעלדונג, דאס אין דעם ארטע הידאש (באראניער קאמיטאט) יודענפערפאלגונגען אויסגעבראכען זינד. דיעזע מעלדונג שטאנד אויך אין אללען אנדערען היעזיגען מארגענבלעטטערן פאן פרייטאג. וויא נון יעטצט בעריכטעט ווירד, האט בלאס וועהרענד דער פערפלאססענען אסטערן אין הידאש צווישען מעהרערען קיטשערן אונד צווייא יידישען וויינהענדלערן אין שטרייט שטאטטגעפונדען, בייא וועלכעם אנלאססע דיא פענסטער דער וויינהענדלער פאן דען קיטשערן איינגעשלאגען ווארדען. אבער פאן אירגענד איינער איינמישונג פאן פאנדורען אונד סאלדאטען, אדער גאר פאן איינער יודענפערפאלגונג נאך רוסישעם מוסטער וואר היער קיינע שפור.

*(איינע מאססענ-קינדערטויפע.) אין אללען יידישען קרייזען אונזערער הויפטשטאדט ערדעגטע נייליך פאלגענדער פאלל גראססעס אויפזעהען: פרייטאג ליעס נעמליך אין געוויססער עללענבערג, דער פריהער היער אלס אנגעזעהענער קויפמאנן וואהנטע, יעטצט אבער אלס גוטספערוואלטער לעבט, זיינע 7 קינדער אין דער קירכע צו ניי-פעסט טויפען. דאס יינגסטע קינד איזט 11 מאנאטע, דאס עלטעסטע 11 יאהרע אלט. דער ניי-פעסטער פפאררער פאללצאג דיא טויפע. אלס טויפפאטהען (געפאטטער) פונגירטע גראף אלעקסאנדער קאראלי אונד איין כריסטליכער לעדערהענדלער, נאמענס לאיעגריטש. דיא עלטערן דיעזער קינדער ווארען וועהרענד דעם טויפאקטעס אין דער קירכע. מערקוירדיג היעבייא איזט, דאס דיא עלטערן זעלבסט דעם יודענטהומע טרייאבלייבען וואללען. עס איזט דאהער דאפפעלט אויפפאללענד, וויא עלטערן, וועלכע פאן דער וואהרהייט דעם יודענטהומס איבערצייגט זינד, איהרע קינדער טראטצדעם דער טויפע צופיהרען קאננען! עס איזט מאגליך, דאס „האן" דאס ריכטיגע געטראפפען, דער היעריבער פאלגענדעס שרייבט: „דיא יודענפיינדליכען בעוועגונגען אין ניערער צייט איבען נאטירליך אויף יענעס-ליבע געמיטהער איינען ערשיטטערנדען איינדרוק אויס, נאמענטליך אבער דיא פארפעללע אין רוסלאנד אונד דיא טעגליכען נאכריכטען איבער דיא רוסיש-יידישען פליכטלינגע זינד גאנץ געאיינגנעט, דיא געמיטהער צערטליכער עלטערן צו בעאונרוהיגען, וועלכע פיר דיא צוקונפט איהרער קינדער בעזארגט זינד. נור זא לאסט עס זיך ערקלערען, דאס עלטערן, דיא פיר איהרע פערזאן דער יידישען רעליגיאן טרייא בלייבען וואללען, איהרע קינדער דענגאך דער טויפע צופיהרען, אום פירכטעט, עס קאננטען איינסט אין אונגארן עבען זאלכע יודענפערפאלגונגען אויסבריכען, וויא וויר זיא היינטע אין רוסלאנד מיט שוידערן זעהען!" — זא וויט „האן". וויר גלייבען יעדאך, דאס זאלכע עלטערן מעהר קיינע יודען זינד, וועלכע דער מיינונג זינד, דאס וועגען דער פאראיבערגעהענדען יודענפערפאלגונגען דאס יודענטהום גענצליך אונטערגעהען קאננע, אונד דעסהאלב איהרע קינדער הורך דיא טויפע נאך רעכטצייטיג פאם אונטערגאנגע צו רעטטען זוכען. עס ווערדען נאך פיעלע נאציאנען אונד שטאאטען אונטערגעהען, דאך דאס יודענטהום ווירד געוויס עוויג בעשטעהען! (וויר בעגרייפען איבריגענס דאס גאנצע ניכט. אונזערעס וויססענס קאננען יידישע עלטערן אים זיננע דער בעשטעהענדען לאנדעס-געזעטצע איהרע קינדער איבערהויפט, זא לאנגע דיעזע „אונמינדיג" זינד, ניכט טויפען לאססען. מאן מוס ווארטען, ביז דיא קינדער „מינדיג" ווערדען, דאמיט זיא איבער דיעזען שריטט זעלבסט בעשליעסען קאננען. עס וויללל אונס דאהער שיינען, דאס אויך דיא עלטערן אים געהיימען בערייטס געטויפט זינד, דא דער גייסטליכע זאנסט דיא קינדער ניכט העטטע טויפען דירפען. דאס שיינט אונס דיא ריכטיגע לאזונג דעם טריריגען רעטהזעלס.)

*(איינע יידישע זעלבסטמערדערין.) דיעזען זאמסטאג ערשיען אים זאגעננאנטען ראיטצענ-באד אין אפען איין מעדכען אים אלטער פאן 18 ביז 20 יאהרען. דאס האב-עלעגאנט געקליידעטע מעדכען וויגשטע איין סעפאראטעס באדע-צימטער. קוים וואר דיא אונבעקאנטע איינע ½ שטונדע אים צימטער, אלס איין שום ערטאנטע, דיא באדע-דיענערין איילטע אינס צימטער, וואו דאס מעדכען מיט טאדבלייכעם געזיכטע אויף דעם דיוואן הינגעשטרעקט לאג אונד דאס בלוט איהר אויס דער ברוסט שטראמטע. עס ווארדע זאגלייך איין ארצט הערבייגעהאלט, דאך אינצווישען וואר דיא אונגליקליכע בערייטס איינע לייכע. דער ארצט קאננטע נור דיא לייכע אונטערזוכען, וואבייא עס זיך הערויסשטעללטע, דאס דיא קוגעל דעם אונגליקליכען מעדכען דאס הערץ דורכגעבאהרט. נעבען דער לייכע לאג איין זעכס-לייפיגער רעוואלווער. אין דער טאשע ווארדען 1 גולדען 8 קר. געפונדען נעבסט איינעם צעטטעל מיט דען ווארטען: „מאן מאגע מיד נאך יידישעם ריטוס בעגראבען!" עס לאג מיטהין אויף דער האנד, דאס דיא זעלבסטמארדערין איינע יידין געוועזען. אויף איהרעם העמדע ווארען דיא בוכשטאבען S. N. געמערקט. — צום שלוססע דיעזעס בלאטטעס ערפאהרען וויר, דאס דיא זעלבסט-מארדערין נינא שלעזינגער הייסע אונד היער אלס לעהרערין בעשעפטיגט וואר. דיא אורזאכע דעם זעלבסט-מארדעס וואר אונגליקליכע ליעבע.

*(איין זאנדערבארער פאלל פאן שיינטאדט.) אויס מינכען ווירד בעריכטעט: וויא אין אללען גראססען שטעדטען בעשטעהט אויך היער פאלגענדע איינריכטונג: ווענן יעמאנד שטירבט, זא ווירד ער ביז צור בעערדיגונג אין דיא אם איינגאנגע דעם פריעדהאפעס בעפינדליכע טאדטענהאללע איבערפיהרט. דער טאדטע ווירד מיט איינעם קליינען גלאקליין פערזעהען. דאס האט דען צוועק, דאס ווענן דערזעלבע נור שיינטאדט וואר אונד עטווא ווידער ערוואכט, בייא דער מינדעסטען בעוועגונג דאס גלאקליין צום לייטען געבראכט ווירד, דאס דער וועכטער זאגלייך צור רעטטונג דעם ווידער-ערוואכטען עטוואס טהון קאננע. עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס אללע דיעזע פארזיכטסמאסרעגעלן נור אייסערסט זעלטען אלס פראקטישע נאטהוענדיגקייט זיך ערוויזען, דא אונטער פיעלען מילליאנען פאללען קוים איין פאלל פאן שיינטאדט פארקאממען דירפטע. דיעזער טאגע יעדאך ערייגנעטע זיך היער פאלגענדער פאלל: אין זעהר געאכטעטער בירגער איזט אינערווארטעט שנעלל אם „שלאגע" געשטארבען. ער ווארדע אין דיא טאדטענ-האללע איבערפיהרט אונד מיט דעם פערגעשריעבענען גלאקליין פערזעהען. אים מיטטערנאכט האטטע דער פריעדהאפ-וועכטער דאס

הינדייטעט, דאס דער מעססיאס בערייטס געקאממען; זיא לויטעט: „דער מעססיאס ווארדע אן דעם טאגע געבארען, אן וועלכעם דער היילגע טעמפעל צערשטארט ווארדע." — היערויס ערזיעהט מאן יא, דאס דער מעססיאס יא בערייטס געבארען איזט!"

אהנע זיך לאנגע צו בעזיננען, ערווידערטע טראני: „האהייט; אויך אויס דיעזער שטעללע נעהט יא עבען נור דאס הערפאר, דאס דער „נוצרי" ניכט דער מעססיאס איזט, דא יא דער נוצרי ניכט אם טאגע דער צערשטארונג דעם טעמפעלס, זאנדערן שאן 70 יאהרע פריהער געבארען ווארדע. נאך אלל דיעזען שטעללען ערשיינט דער „נוצרי", וויא בערייטס געזאגט, אלס „פריה-געבורט", אונד נאך דיעזער שטעללע עבענפאללס אלס פריה-געבורט. אימטערהין איזט דער „נוצרי" ניכט צו איינעם צייטפונקטע געבארען, דער פאן דען פערשיעדענען תלמוד- אונד אגדתאשטעללען אלס בעגינן דער מעססיאס-צייט בעצייכנעט ווארדע. אים גרונדע גענאממען, הייסט עס אבער אין דיעזער שטעללע נור, דאס דער „משיח" אם טאגע דער צערשטארונג דעם היילינגען טעמפעלס געבארען ווארדע, ניכט אבער, דאס דערזעלבע אויך ווירקליך געקאממען ווערע; זיינע אנקונפט ווירד ניכט ערפאלגען, וועגן דיעס דער וויללע דעם אללערהאכסטען זיין ווירד אונד וויר היעצו ווירדיג זיין ווערדען!"

דער פאפסט לעכעלטע גנעדיג אונד זאגטע: „איך וואוסטע יא, דאס איהר יודען איינען שארפען, שפיטצפינדיגען פערשטאנד האבט אונד אים דיספוטירען טיכטיג זייד. דאהער וואנדעלטע אויך מיך דיא לוסט אן, אייערן שארפזינן אין דער דיספוטאציאן קעננען צו לערנען. — נון, מיינע קינדער! געהעט רוהיג נאך הויזע; איך געבע אייך מיין היילינגעס ווארט, דאס איך אללעס מאגליכע צור פערהינדערונג דער יודענפערפאלגונג טהון ווערדע.

דיא יודען פערליעסען דאגן אויך מיט פאללער בערוהיגונג דען פאלאסט דעם פאפסטעס, אונד טראסטען דיא ריקקייזע נאך יאם אן.

נון וויר וואללען עס דעם לעזער גלייך זאגען, דאס דער פאפסט זיין געגעבענעס ווארט פינקטליך אונד עהרליך איינגעהאלטען; — אב עס אבער גענוטצט? — דאס ווערדען וויר ווייטער זעהען!

פינפאינדרייסיגסטעס קאפיטעל.

ריענצי האט וואהל איינען גראססען זיעג געגען דיא פאטריציער ערונגען, קאננטע זיך אבער זיינעס ניכט פרייען. אונטער דען איינוואהנערן פאן ראם פאלגטע אויף דעם ערסטען זיעגעס-יובעל באלד טרויער אונד וועהקלאגען, זא גראס וואר בייא דיעזעם קאמפפע דער פערלוסט דער ראמער געוועזען, דאס דיא זיעגעס-פריידע דורך דאס אונגליק זאפיעלער פאמיליען געטריבט ווארדע, אונד מאנכע דער בעטראפפענען מאכטען זעלבסט איהרען בעפרייערן פאן דען פאטריציערן ביטטערע פארווירפע.

אינצווישען פיהלטען זיך דרויסען דיא נאך פארהאנדענען פאטריציער אונד איהרע סאלדאטען דאך ניכט גאנץ בעזיעגט. זיא וואללטען זיך אלזא פאן איהרער אונבערייטענדען ניעדערלאגע, וויא זיא זאגטען, נור ערהאלען, אום דאנן ווידער דען קאמפף געגען ריענצי פאן נייעם אויפצונעהמען.

אלס ריענצי דיעס ערפוהר, בעריעף ער ווידער זייגען ראט, אום איהם דיא ווייטערען מאסרעגעלן געגען דיא אויפשטענדישען צו טרעפפען. אבער דיא סאלדאטען דעם ריענצי מוסטען אויך בעצאהלט ווערדען; זיא ווארען שאן אונצופריעדען: דער שאטץ דעם טריבונען וואר לעער, דא ער פאן דען לעטצטען ערייגניססען זא ציעמליך איפגעבריכט ווארדע. עס וואר נון נאטהווענדיג, דיעזען שאטץ דורך איינהעבונג נייער שטייערן ווידער צו פיללען.

פאנדולפא אבער בעמערקטע היעריבער: „איך פירכטע, דאס וויר עס דורך איינע נייע שטייער מיט דעם פאלקע גאנץ פערדערבען ווערדען. אהנעהין איזט דאס פאלק טראטץ אונזערער זיעגע געריצט, וויל עס פיעלע אנגעהאריגע פערלארען, אונד ווענן נון אויך נאך געלד פאן איהם געפארדערט ווירד, זא פערבינדען זיך ליעבער דיא פלעביער מיט דען פאטריציערן, אום נור ניכט געלד הערגעבען צו מיססען.

ריענצי פערזוכטע היער ווידער דורך זיינע פייערינע רעדע, דיא פערזאממעלטען פיר זיך צו געווינגען; אבער אויך דיעזע רעדע האטטע ניכט מעהר דיעזע ווירקונג, וויא צופאר.

דיעסמאל וואר עס אויך צום ערסטען מאלע, דאס ריענציס מושה צו זינקען אנגעפאנגען; עס וואר איהם, אלס ווערע זיין גייסט פאן איהם געוויכען.

אלס נון ריענצי דען וואל פערליעס, ווארדע איהם איין בריעף איינגעהענדיגט — אונד אלס ער דענזעלבען געלעזען, דא ווארדע ער בלאסס וויא דער טאד. ער בעריעף זאפארט דיא הויפט-לייטע זיינער וואכען אונד בעפאהל, דאס זיא פארלייפיג נור 50 בעוואפפנעטע רייטער פיר זיינע בעפעהלע בערייט האלטען זאללען. —

(פארטזעטצונג פאלגט.)

גליך דער יודענפֿערפֿאָלגונגען זאָ גראָס איזט, דאָךְ נאָמענטליך די אונגאַרישע הויפּט-שטאדט ניכט איין זאָלכעס געזוך אונטערשטיטצען, וועלכעס אונס דער יודען-פֿיינדליכקייט אונד האַרט-הערציגקייט פֿערדעכטיגען קאָננטע.“

אין דער פֿאָרגעסטריגען אָפֿפֿענטליכען מאַגיסטראטס-זיטצונג קאם נון דיעזעס געזוך צור בעראטהונג. איינינע, גאָטטלאָב נור וועניגע מיטגליעדער דעם מאגיסטראטס וואָרען געגען דיעזעס געזוך דער „רעכטס-קאָממיססיאָן“. זיא זאגטען: „היער האנדעלט עס זיך ניכט פֿאָן יודען-פֿיינדליכקייט, זאָנדערן פֿאָן איינער פֿאָרזיכט, וועלכע פֿאָם שטאנדפּונקטע דער געזונדהייט אונד דער פֿאָלקס-ווירטהשאַפֿט זעהר נאָטהווענדיג וועהרע. איינע איינוואנדערונג פֿאָן טויזענדען אונד אבער טויזענדען בעטטעל-אָרמען אונד שמוטציגען מענשען מיססטע נור אויף קאָסטען דעם אונגארישען פֿאָלקעס געשעהען. דער רייכסטאג מיססטע דאהער איין איינוואנדערונגס-געזעטץ שאַפֿפֿען!“ — אבער די מאַיאָריטעט אין דער מאגיסטראטס-זיטצונג נאהם דאס אורטהייל דער „רעכטס-קאָממיססיאָן“ אן אונד האט דאס געזוך דעם סאָטמארער קאָמיטאטעס גאנץ איינפֿאך פֿערוואָרפֿען אונד צוואר מיט דער בעגרינדונג, דאס דער מאגיסטראט דער אונגארישען הויפּטשטאדט זעלבסט דען שיין איינער אנטי-סעמיטישען רעגונג פֿערמיידען וואָללע.

אין דער אין וויען שטאטטגעהאבטען גענעראל-פֿערזאממלונג דעם ניעדער-עסטערייכישען געווערבע-פֿעראיינעס געדאכטע דער פֿעראיינס-פּרעזידענט דר׳ באנהאנז דער טרויריגען לאגע דער אים רוסלאנד פֿערטריעבענען יודען, בעגריסטע עס מיט גענוגטהואונג, דאס זיך בערייטס איינע אנצאהל הערפֿאָררעגענדער רייכער ניכט-יודען געפֿונדען האבע, וועלכע דורך זאממלונגען דאס עלענד דער ארמען פֿליכטלינגע צו מילדערן זוכען. צום שלוסע טהיילטע דר׳ באנהאנז מיט, דאס אויך אים געווערבע-פֿעראיינע איינע זאממלונג צום צוועקע פֿאָן שפּענדען איינגעלייטעט אונד עס וויננשענסווערטה וועהרע, דאס יעדער עטוואס צו דיעזעם עדלען צוועקע בייטראגע. — די מיטגליעדער דעם געווערבע-פֿעראיינעס, וועלכע עבענפֿאללס אים זעהר רייכען ניכט-יודישען פֿאבריקאנטען בעשטעהען, שטיממטען דעם אנטראגע איהרעס פּרעזידענטען ביי.

באראָן לייטענבערגער, דער געגענווערטיגע פּרעזידענט דעם וויענער הילפֿס-קאָמיטעס, וועלכער בערייטס פֿאָריגעס יאהר 1000 גולדען פֿיר די רוסישען יודען שפּענדעטע, האט יעטצט אבערמאלס באארע 25,000 גולדען געשפּענדעט. באראָן לייטענבערגער איזט, וויא בערייטס ערוועהנט, קיין יודע — אונד דאָך שפּענדעטע ער זאָ פֿיעל וויא דער וויענער ראָטהשילד!

די זייט פֿרייטאג איבער די אנגעלעגענהייט דער רוסישען יודען היער איינגעלאנגטען דעפּעשען לויטען:

לעמבערג 11-טען מאי. די ערהאלטונג דער פֿאָללשטענדיג בעראויבטען יידישען אויסוואנדערער אויס רוסלאנד ערפֿאָרדערט איינע וואָכענטליכע אויסגאבע פֿאָן 3000 גילדען. אונד דא דאס לאָנדאָנער הילפֿס-קאָמיטע צו דיעזעם צוועקע נור 600 גולדען פּער וואָכע אנגעוויעזען האט, זאָ איזט היער אויך די געלד-פֿערלעגענהייט איינע בעדייטענדע. זייט דעם 30-טען אפּריל וואורדען פֿאָן לעמבערג אויס נאָך אמעריקא 1252 רוסישע יודען טראנספּאָרטירט. דאס לעמבערגער הילפֿס-קאָמיטע האט פֿאָם לאָנדאָנער הויפּט-קאָמיטע דען אויפֿטראג, פֿאָרלייפֿיג נור 400 פֿאהר-קארטען פּער וואָכע אויסצוגעבען; אבער הערר לאצארוס, דער לייטער דעם לעמבערגער הילפֿס-קאָמיטעס, פֿינדעט עס אויס געזונדהייטס-ריקזיכטען פֿיר דרינגענד, פּער וואָכע 1000 רוסישע יודען פֿאָן לעמבערג נאָך אמעריקא צו טראנספּאָרטירען. —

בראָדי, 11 מאי. דער ציפֿלוס פֿליכטיגער יודען אויס רוסלאנד נאָך בראָדי וואר היינטע בעזאָנדערס זעהר שטארק. מיט דער באהן קאמען 900, אויף פֿערשטעקטען אומוועגען, אום ניכט פֿאָן דער גרענצוואכע אנגעהאלטען צו ווערדען, 500 אן. אויסערדעם וואורדען נאָך 600 יודען אויס לעמבערג היערהער צוריקגעשיקט. מאן מיססטע נון איינע צווייטע אויסערהאלב דער שטאדט פֿיר די אונגליקליכען פֿליכטלינגע ערריכטען. פֿאָרלייפֿיג מיססטע אויך די גראָססע בראָדיער סינאַגאָגע אלס צופֿלוכטס-שטעטטע (בית מקלט) פֿיר די רוסישען יודען הערגעגעבען ווערדען. הייטע פֿאָרמיטטאגס וואורדען אן דער רוסישען גרענצע צוויי יודיש-רוסישע סאָלדאטען, וועלכע נאָך עסטערייך פֿליכטען וואָללטען, ערשאָססען.

אויס מאָסקוי ווירד פֿאָם 11. דיעזעס טעלעגראַפֿירט: די היעזיגע כריסטליכע קויפֿמאנשאַפֿט בעאבזיכטיגט, דער רעגיערונג איינע פּעטיציאָן צו גונסטען דער יודען צו אונטערברייטען. אן דיעזער פּעטיציאָן זאָלל הערפֿאָרגעהאָבען ווערדען, דאס דורך די מאססענהאַפֿטע יודען-פֿערטרייבונג אויס מאָסקוי אויך די כריסטליכע קויפֿמאנשאַפֿט איינען זעהר עמפּפֿינדליכען שאדען ערליידען מוס, דא די אויסגעוויעזענען יודען דאָך ניכט אים שטאנדע זינד, איהרע וועכסעל-שולדען אן די כריסטליכען קויפֿלייטע צו בעצאהלען.

לעמבערג 12-טען מאי. די צאהל דער רוסישען פֿליכטלינגע אין גאליציען בעטרעגט בערייטס 12,000. דאס הילפֿס-קאָמיטע מוס שאָן איינען טהייל דעם פֿאָנדעס, וועלכער פֿיר דאס פֿאָרטקאָממען דער פֿליכטלינגע אין אמעריקא בעשטיממט וואר, אין גאליציען צו ערנעהרונגס-צוועקען אויפֿברויכען. די לאגע איזט איינע פֿערצווייפֿעלטע, אונד אונגעהייערע מיטטעל זינד נאָטהווענדיג. בעשטיממונגס-אָרטע פֿיר די אויסוואנדערער, אונד צוואר פֿיר די האנדווערקער, זינד פֿאָרלייפֿיג פֿילאדעלפֿיא אונד באלטימאָרע אין אמעריקא, וועהרענד די אקערבויער גראָססענטהיילס נאָך קאנאדא געהען.

פּעטערסבורג 12-טען מאי. די „פּעטערסבורגער רוסישע צייטונג“, וועלכע פֿאָם גראַפֿען איגנאַטיעף בעאיינפֿלוססט ווירד, שרייבט: ענגלאנד, דייטשלאנד אונד עסטערייך-אונגארן האבען אללצו גראָססעס מיטלייד מיט דען רוסישען יודען אונד מאכען אונס וועגען דערען פֿערפֿאָלגונג די ביטטערסטען פֿאָרווירפֿע, אונד דאָך צייגט קיינער דיעזער שטאאטען לוסט, אונזערע יודען ביי זיך אויפֿצונעהמען. זיא געבען וואָהל געלד הער, אבער נור צו דעם צוועקע, דאס מאן די רוסישען יודען שנעללסטענס איבער דאס מעער נאָך אמעריקא פֿאָרטשאַפֿפֿע. — עס ערעגט היער גראָססעס אויפֿזעהען, דאס די ראָטהשילדס אונד אללע רייכען יידישען באנקהייזער בעזיטצער די רוסישען שטאאטס-פּאַפּיערע ניכט מעהר קויפֿען וואָללען. ראָטהשילד גלייבט הידורך, די רוסישען פֿינאנצען צו גרונדע ריכטען צו קאָננען.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (קריעג געגען די רעוואָלוציאָנערע.) איינע אמטליכע דעפּעשע פֿאָם 13-טען מאי מעלדעט: ווידער האט אין דער הערצעגאָווינא איין צוזאממענשטאָס צווישען אונזערען סאָלדאטען אונד גראָססערען רעוואָלוציאָנס-באנדען שטאטטגעפֿונדען. די רעוואָלוציאָנערע ערליטטען איינינע פֿערלוסטע אונד וואורדען צערשפּרענגט. פֿאָן דען אונזעריגען וואורדע נור איין סאָלדאט פֿערוואונדעט.

* („יודען-קראוואלל אין וויען.“) איבער דען אין אונזערעם יינגסטען פֿרייטאג-בלאטטע אונטער דיעזער איבערשריפֿט מיטגעטהיילטען פֿאָרפֿאלל ווירד נאכטרעגליך נאָך פֿאָלגענדעס געמעלדעט: די סינאַגאָגע דער יידיש-פּאָלנישען קולטוס-געמיינדע אונזערער רעזידענצשטאדט וואורדע פֿאָר עטווא 2 מאָנאטען אין פֿאָלגע דער אויף איהר האַפֿטענדען שולדען אים וועגע איינער אָפֿפֿענטליכען ליציטאציאָן אן איינען גלאזפֿאבריקאנטען פֿערקויפֿט. דיעזער ליעס די סינאַגאָגע דורך מויערער אין איין מאגאצין אומוואנדעלן. פֿיעלע פּאָלנישע יודען, וועלכען דיעזער פֿאלל נא-

פֿאָלליעטאָן.

העררשער אונד פֿאָלק.

(39-טע פֿאָרטזעטצונג.)

אלס נון דער פּאַפּסט קלעמענס VI. די דריי יודען פֿראגטע: ווארום זיך דער רמב״ן יא אין דיספּוטאציאָנען איינגעלאססען? — דא אנטוואָרטעטע טראני: „אייערע האַייליגקייט האבען יא געזעהען, וויא וועיט יענע דיספּוטאציאָנען געפֿיהרט אונד וועלכען ערפֿאָלג זיא האטטען. טראָטצדעם יענער געלעהרטע ראבבי דאס יודענטהום זאָ גלענצענד פֿערטהיידיגטע, וואורדע ער ענדליך דאָך פֿערבאננט אונד מוססטע אים אלטער פֿאָן 70 יאהרען נאָך פּאַלעסטינא וואנדערן.“

„נון! (זאגטע דער פּאַפּסט) שליעסט אויך איהר אויך דער מיינונג יענעס ראבבי אן, דאס די יודען מאנכען ערצעהלונגען אים תלמוד (אגדתא) ניכט גלויבען שענקען מיססען?“ —

„איך געטרויע מיך (זאגטע אבולאפֿיא), יענען קיהנען אויסשפּרוך דעם גראָססען „נחמני“ ניכט צו מאכען. וויר גלויבען אויך אן די ערצעהלונגען דעם תלמוד; נור מוס מאן דיאזעלבען ריכטיג דייטען קאָננען.“

„דאס וואָללטע איך עבען האָרען (זאגטע דער פּאַפּסט). נון איך וויל פֿאָן אייך איינינע שטעללען אויס יענען ערצעהלונגען אים תלמוד, וועלכע די בערייטס ערפֿאָלגטע אנקונפֿט דעם „מעססיאס“ פֿערקינדעטען, געדייטעט וויססען. אין דעם בוכע מיט דעם טיטעל: „די שולע דעם פּראָפֿעטען עליאה (תנא דבי אליהו) הייסט עס נעמליך: די וועלט ווירד 6000 יאהרע בעשטעהען; 2000 יאהרע ווירד זיא וויסט זיין; 2000 יאהרע ווירד די לעהרע הערר-שען אונד 2000 יאהרע ווערדען די צייט דעם מעססיאס בילדען. דא אלזאָ די לעטצטען 2000 יאהרע די צייט דעם „מעססיאס“ בילדען, זאָ מוס יא דער מעססיאס בערייטס געקאָממען זיין!“

טראני ערווידערטע: „הערויף האבע איך איינע דרייפֿאכע אנטוואָרט: ערסטענס ריהרט דאס בוך „תנא דבי אליהו“ דורכאויס ניכט פֿאָן דעם פּראָפֿעטען אליהו הער, זאָנדערן פֿאָן איינעם איינצעלנען תלמוד-לעהרער, דער צופֿעללינג „אליהו“ היעס. דיעזעם אויסשפּרוכע שטיממטען אבער די איבריגען תלמוד-לעהרער ניכט ביי אונד איזט ער דאהער פֿיר אונס דורכאויס ניכט מאַסגעבענד! — צווייטענס געהט עבען פֿאָן דיעזעם אויסשפּרוכע דייטליך הערפֿאָר, דאס דער „נוצרי“ ניכט דער „משיח“ זיין קאנן. לויט כריסטליכער רעכנונג וואורדע נעמליך דער „נוצרי“ אים יאהרע 3755 אונד נאָך יידישער רעכנונג אים יאהרע 3671 נאָך דער וועלטשאָפּפֿונג געבאָרען; אלזאָ אללענפֿאללס אום איינינע יאהרהונדערטע פֿאָר בעגינן דער לעטצטען 2000 יאהרע, וועלכע די „מעססיאס-צייט“ בילדען זאָללען. דער „נוצרי“ ערשיינט אלזאָ אלס „פֿריה-געבורט“, נאכדעם דער „משיח“ ערסט נאָך אבלויף דער ערסטען 4000 יאהרע נאָך דער וועלטשאָפּפֿונג העטטע ערשיינען דירפֿען! — דריטטענס הייסט עס עבען אין דעם אין רעדע שטעהענדען בוכע אין איינעם נאכזאטצע אויסדריקליך: „אין פֿאָלגע אונזערער זינדען איזט לעידער איין טהייל דער לעטצטען 2000 יאהרע בערייטס פֿערשטריכען, אָהנע דאס משיח געקאָממען וועהרע!“ אייערע האַהייט זעהען נון איין, דאס עבען אין דיעזעם בוכע געלייגנעט ווירד, דאס דער „מעססיאס“ בערייטס געקאָממען וועהרע —!“

נאָך איינינעם נאכדענקען זאגטע דער פּאַפּסט: „גוט; אבער וויא ערקלערעט איהר מיר פֿאָלגענדע תלמוד-שטעללע: אליהו זאגטע צו ראבבי יהודה: די וועלט ווירד ניכט וועניגער אלס 85 „יובילאען“ (יובלות) דויערן. וועהרענד דעם לעטצטען „יובילעאומס“ ווירד דער זאָהן דאווידס, נעמליך דער מעססיאס, קאָממען. רעכנען וויר אלזאָ: איין „יובילעאום“ (יובל) מאכט 50 יאהרע אויס, 50 מאל 84 מאכט 4200 יאהרע אויס, דא איזט עס יא אונשטרייטיג, דאס דער מעססיאס בערייטס געקאָממען איזט!“

טראני ערווידערטע הירויף לעבעלנד: „אויך הירויף איזט מיינע אנטוואָרט איינע צווייפֿאכע. ערסטענס איזט אויך היער ערוויעזען, דאס דער „נוצרי“ ניכט דער מעססיאס איזט, דא דיעזער, וויא געזאגט, נאָך כריסטליכער רעכנונג בערייטס אים יאהרע 3755 געבאָרען געוואָרדע, וועהרענד ער ערסט נאָך דעם 84 „יובילעאום“, דאס הייסט נאָך דעם יאהרע 4200, העטטע ערשיינען זאָללען! — צווייטענס אבער האט ראבבי אליהו דיעזען אויסשפּרוך וויא פֿאָלגט ערקלערט: דער מעססיאס ווירד פֿאָר אבלויף דער 84 יובילאען געוויס ניכט ערשיינען, נאָך דיעזער צייט קאנן ער ערשיינען, דאָך קאנן דאס איינטרעטען דער מעססיאס-צייט ניכט בעשטיממט ווערדען! — אָבוואָהל וויר אלזאָ יעטצט שאָן נאָך דעם 84-טען יובילעאום לעבען, איזט עס טראָטצדעם ניכט ערוויעזען, דאס דער מעססיאס בערייטס געקאָממען וועהרע!“

דער פּאַפּסט ריעב זיך די שטירנע אונד קאָננטע ניכט אומהין, דען שארפֿזיננינגען ווידערלעגונגען דעם טראני זיינען בייפֿאלל אויסצודריקען. דאָך זאגטע ער: „אלזאָ נאָך איינע שטעללע וויל איך אנפֿיהרען, די דאוויף